Gemeente Woensdrecht

Herziening Windpark Kabeljauwbeek

Nota Zienswijzen herziening bestemmingsplan en omgevingsvergunning

identificatie

projectnummer:

051401.1871200

projectleider:

Mr.ing. R.A.J. Schonis

auteur(s):
Ir. S. Tamminga

planstatus

datum:

19.09.2014

opdrachtgever:

Gemeente Woensdrecht

Inhoud

1. Inleiding **3**

2. Zienswijzen bestemmingsplan **5**

2.1. Dow Benelux B.V (brief 19 augustus 2014) 5

2.2. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (Defensie) Brief 21 augustus 2014) 6

2.3. Provincie Noord-Brabant (brief 20 augustus 2014) 6

2.4. Namiro, namens Vos en Vennoten- advocaten (brief 31 juli 2014) 7

2.5. Benegora (brief 19 augustus 2014) 10

2.6. Agentschap Natuur en Bos, provincie Antwerpen (brief 9 september 2014). 10

3. Zienswijzen omgevingsvergunning **13**

2 Inhoud

1. Inleiding

Het ontwerp van de herziening Windturbinepark Kabeljauwbeek, de ontwerpomgevingsvergunning en de proactieve aanwijzing van de provincie hebben vanaf 10 juli 2014 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn zienswijzen ingediend door:

- Dow Benelux (brief 19 augustus 2014)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (Defensie) Brief 21 augustus 2014)
- Provincie Noord-Brabant (brief 20 augustus 2014)
- Vos en vennoten advocaten, namens Namiro (brief 31 juli 2014).
- Benegora (brief 19 augustus 2014)
- Agentschap voor Natuur en Bos, provincie Antwerpen (brief 9 september 2014).

In de voorliggende Nota Zienswijzen zijn de binnengekomen zienswijzen samengevat en voorzien van een gemeentelijke reactie en is aangegeven welke consequenties dit heeft voor het voornemen.

- In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de zienswijzen tegen de herziening.
- In hoofdstuk 3 is ingegaan op de zienswijzen tegen de ontwerpomgevingsvergunning.

De provincie behandelt zelf de beantwoording van de zienswijzen tegen de voorgenomen proactieve aanwijzing. Onderdelen van zienswijzen die op de proactieve aanwijzing betrekking hebben zijn daarom niet opgenomen in deze Nota Zienswijzen.

Er zijn geen ambtshalve wijzigingen.

4 Inleiding

2. Zienswijzen herziening

2.1. Dow Benelux B.V (brief 19 augustus 2014)

Samenvatting
De DOW-leiding die tussen de westelijke turbines gelegen is, is niet opgenomen in de toelichting van de herziening. Indiener verzoekt in de toelichting van de herziening te tonen in hoeverre de windturbines invloed uitoefenen op de faalfrequentie van de DOW-leiding.

Reactie
Ecofys heeft in de risicoanalyse voor windpark Kabeljauwbeek (bijlage 6 bij de toelichting van het bestemmingsplan, gekeken naar de relatie tussen de windturbines en de aanwezige buisleidingen. Hierbij heeft Ecofys de afstandseis voor ondergrondse buisleidingen aangehouden welke genoemd wordt in paragraaf 9.1 (blz 42) van het Handboek Risicozonering Windturbines (HRW, versie mei 2013):

> *9.1 Afstandseis*
> *Voor zowel bovengrondse als ondergrondse buisleidingen adviseert Gasunie een afstand aan te houden waarbuiten geen significante negatieve invloed van een windturbine te verwachten is. Deze afstand hangt samen met de gevolgen voor de omgeving wanneer de windturbine omvalt of een blad afbreekt.*
>
> *Voor ondergrondse buisleidingen adviseert Gasunie een afstand van:*
> *1. maximale werpafstand bij nominaal toerental.*

Omdat Eneco de keuze van de windturbine pas maakt op het moment van aanbesteden (zie ook pagina 7 risicoanalyse) heeft Ecofys voor de mogelijke windturbines die in het bestemmingsplan passen de maximale werpafstanden bij nominaal toerental berekend. De resultaten van de berekeningen zijn terug te vinden op bladzijde 19 van de risicoanalyse. Uit de tabel kan worden afgelezen dat de maximale waarde voor de werpafstand bij nominaal toerental op 186 meter ligt (voor de Vestas V110). Aangezien de buisleiding van Dow op een minimale afstand van 188 meter van een windturbine (2) ligt concludeert Ecofys dat de ondergrondse buisleiding van Dow Benelux buiten de maximale werpafstand bij nominaal toerental ligt. Er is dus geen significante negatieve invloed van windpark Kabeljauwbeek op de buisleiding te verwachten uitgaande van de gestelde afstandseis in het Handboek Risicozonering Windturbines. Er zijn geen aanvullende trefkansberekeningen nodig.

Conclusie
Aangezien bovenstaande conclusie niet expliciet verwoord is in de toelichting van het ontwerp van de herziening van het bestemmingsplan wordt deze daarom als volgt toegevoegd aan de herziening (onder paragraaf 4.4 externe veiligheid):

<u>Gasleidingen Gasunie, Dow Benelux en Air Liquide</u>
Tussen windturbinepositie 1 en windturbinepositie 2 bevinden zich gas- en buisleidingen van Gasunie, Dow Benelux en Air Liquide. Uit de uitgevoerde risicoanalyse (bijlage 6) blijkt dat voor alle in de risicoanalyse opgenomen windturbine types de ondergrondse buis- en gasleidingen van Gasunie, Dow Benelux en Air Liquide buiten de maximale werpafstand bij nominaal toerental liggen. Er wordt hiermee

voldaan aan de gestelde afstandseis uit het Handboek Risicozonering Windturbines (Agentschap NL, versie mei 2013). Er is geen significante negatieve invloed van windpark Kabeljauwbeek op de gas- en buisleidingen te verwachten en er zijn geen aanvullende trefkansberekeningen nodig

2.2. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (Defensie) Brief 21 augustus 2014)

Samenvatting

1. Op de verbeelding van het plan is de gebiedsaanduiding "vrijwaringszone - radar" opgenomen. In de regels van de herziening ontbreekt echter het bijbehorende artikel. Ondanks dat de regels van het bestemmingsplan "Actualisatie bestemmingsplan Buitengebied, 3e herziening" van toepassing zijn, wordt verzocht in de regels van onderhavig plan de gebiedsaanduiding op te nemen.
2. Om onduidelijkheden te voorkomen m.b.t. het begrip 'maximale bouwhoogte' in relatie tot de radar van de vliegbasis, wordt verzocht in het artikel naar voren te laten komen dat bouwhoogte als tiphoogte geïnterpreteerd dient te worden.

Reactie

1. Er is sprake van een herziening van het bestemmingsplan. Het basisplan voorziet reeds in een regel waaruit de werking van de vrijwaringszone – radar blijkt. Voor de goede orde wordt in de juridische planbeschrijving in de toelichting bij het plan voorzien in het opnemen van deze regel uit het basisplan. Aanpassen van de regels is niet nodig.
2. Er is sprake van een herziening van het geldende bestemmingsplan Buitengebied. In de regels van het basisplan is reeds vastgelegd hoe de bouwhoogte van windturbines moet worden bepaald (artikel 2.9). In het bestemmingsplan Windturbinepark Kabeljauwbeek is minimale en maximale bouwhoogte (zijnde de ashoogte van een windturbine) vastgelegd en de minimale en maximale rotordiameter (waaruit de tiphoogte volgt). Bij de herziening zijn begrippen toegevoegd, waaruit deze wijze van meten is verduidelijkt.
   Voorts geldt het volgende. Overeenkomstig het geldende plan is een vrijwaringszone – radar opgenomen, voor de regeling is in de voorliggende herziening verwezen naar de geldende regeling. De belangen van de vrijwaringszone zijn zodoende blijvend gewaarborgd. Doordat in de regeling vrijwaringszone – radar is bepaald dat de denkbeeldige lijn ook niet mag worden overschreden door vlaggenmasten, antennes etc. is ook een overschrijding van de lijn door bijvoorbeeld de tiphoogte van windturbines voldoende geborgd. De juridische planbeschrijving in de toelichting is aangevuld op dit aspect. Aanpassing van de regels is niet nodig.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienswijze wordt de toelichting van de herziening (paragraaf 5.3) aangepast.

2.3. Provincie Noord-Brabant (brief 20 augustus 2014)

Samenvatting

1. De provincie merkt op dat zowel en de getekende anterieure overeenkomst als de getekende overeenkomst ten behoeve van de compensatie van de EHS nog ontbreken.
2. In de toelichting wordt voldaan aan de eis van de Commissie ROW voor een goede landschappelijke inpassing. Afdoende is beschreven hoe rekening is gehouden met de bestaande landschappelijke kwaliteiten en waarden van de omgeving. In de toelichting is echter geen expliciete aandacht besteed aan de relatie tussen de opstelling van de turbines en de beleving van de Brabantse Wal en specifiek daarbij de zichtlijnen richting het (Zeeuws) polderlandschap De feiten en het beeldmateriaal spreken voor zich, een aanvulling in tekst is echter wenselijk.

Reactie

1. Inmiddels is met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten. Ook is een overeenkomst gesloten voor de compensatie van de EHS.
2. De landschappelijke inpassing is beschreven in paragraaf 4.7. De toelichting wordt op dit punt aangevuld.

Conclusie

De toelichting (paragraaf 4.7) wordt aangevuld.

2.4. Vos en Vennoten – advocaten, namens Namiro (brief 31 juli 2014)

Samenvatting

1. In de toetsing aan het beleid wordt verwezen naar de VR2012 en niet die van 2014. Onduidelijk is hoe aan de doelen van de VR 2014 kan worden voldaan.
2. Indiener stelt dat het windturbinepark niet aansluit op een grootschalig bedrijventerrein (pagina 4 zienswijze). De afstand bedraagt tenminste 600 meter en wordt van het havengebied Antwerpen gescheiden door natuur- en/of landbouwgebieden en de Schelde – Rijnverbinding. Er is – behalve vanuit het noorden – sprake van een opzichzelfstaand windpark.
3. Er is sprake van een zeer grote landschappelijke aantasting door de bouwhoogte van ruim 180 meter. Op geen enkele wijze blijkt op welke manier de compensatie en kwaliteitsverbetering van het landschap financieel, juridisch en feitelijk zijn geborgd.
4. Er is geen inzage geweest in een anterieure overeenkomst. Onduidelijk is of in de overeenkomst voldoende is voorzien in compensatie.
5. Aantasting instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden. Indiener voert aan dat het plangebied een belangrijke verbinding vormt voor migratie tussen de Natura 2000-gebieden Westerschelde & Saeftinghe en de Brabantse Wal, waarbij de windturbines een ernstige barrière vormen tussen beide gebieden en dat de aanzienlijke aantallen aanvaringsslachtoffers zullen vallen als gevolg van de draaiende turbines.
6. Effecten op EHS gebieden. Indiener voert aan dat de windturbines zeer dichtbij EHS gebieden zijn voorzien en dat daarom sprake zal zijn van verstoring en aanvaringsslachtoffers onder vogels en vleermuizen.
7. Effecten op broedende gierzwaluwen. Indiener voert aan dat in het plangebied een broedkolonie gierzwaluwen aanwezig is en dat dit niet in het onderzoek betrokken is.
8. Effecten op broedende buizerds. Indiener voert aan dat niet is onderzocht of leefgebied en 'hot spots' voor de buizerd wordt verstoord door het windpark.
9. Aannames ten aanzien van berekening aanvaringsslachtoffers. Indiener voert aan dat de voorspelling van het aantal aanvaringsslachtoffers onder vogels niet gestaafd wordt door feiten en gestoeld is op een groot aantal aannames.
10. Indiener stelt dat het noodzakelijk is om een ontheffing voor vleermuizen aan te vragen omdat er mogelijk slachtoffer kunnen vallen onder de vleermuizen door de oprichting van het windpark.
11. Indiener stelt dat de voorgestelde mitigerende maatregel (Stilstand windturbine) niet afdoende is om een ontheffing af te geven.
12. Aanvullend is in een e-mailbericht van 22 augustus door Namiro gesteld dat de universiteit van Brussel – in opdracht van het Vlaamse Gewest- onderzocht en voorgesteld heeft om rode zones in te stellen waar geen windmolens mogen komen. Ook is de strook in Vlaanderen tussen het Schelde-Rijn Kanaal en de grens in beeld. In het Vlaamse gedeelte langs het Schelde-Rijnkanaal is een rode zone aangebracht, waar geen molens mogen komen. Er is ook een roze zone ingesteld op Nederlands grondgebied, waarvan wordt voorgesteld, dit een natuurbuffer te noemen. Deze natuurbuffer, die het Vlaams Gewest voorstelt in te stellen op Nederlands grondgebied is 250 meter breed.

Reactie

In het kader van de natuurwetgeving heeft Bureau Waardenburg de mogelijke effecten op natuur van dit voorgenomen windpark getoetst aan de Flora- en faunawet (Ffwet) en Natuurbeschermingswet (Nbwet). De bevindingen zijn vastgelegd in twee rapporten: een beoordeling in het kader van de Ffwet (van Straalen *et al*. 2014, kortweg: Ffwet rapport) en in het kader van de Nbwet en de EHS (Prinsen &

Heunks 2014, kortweg: Nbwet rapport). Deze rapporten zijn gebruikt voor de onderbouwing van de ontwerp-besluiten ten behoeve van het windpark.

1. In de toelichting is getoetst aan de regels uit de Verordening 2014. Niet duidelijk wordt wat Namiro met de verwijzing naar de Verordening 2012 bedoeld. Het voorontwerpbestemmingsplan bevatte een verwijzing naar de VR 2012, maar dit plan is volledig geactualiseerd en afgestemd op de VR2014.
2. De provinciale Commissie voor Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen heeft op 25 november 2011 over dit windproject een positief besluit genomen en besloten om medewerking te verlenen via het instrument van de proactieve aanwijzing onder de voorwaarde dat sprake is van een goede landschappelijke inpassing. De argumenten hiervoor zijn reeds opgenomen in de toelichting. Gezien de locatie: buiten een natura- 2000 gebied, buiten de EHS, in een grootschalig agrarisch productielandschap, nabij de grootschalige industriële en infrastructurele werken (Havengebied, Schelde-Rijn verbinding en bestaande windturbineparken in de omgeving) en het feit dat er 5 turbines lijnvormig zullen worden opgesteld, acht de gemeente het oordeel van de commissie aannemelijk dat het beoogde windpark voldoende aansluit bij de omgeving en de beleidsuitgangspunten.
3. De studie naar de landschappelijke inpassing van de windturbines toont aan dat de windturbines geen significante invloed op de beleving van het landschap hebben. Vanuit België (Antwerpen) vormen de windturbines de afronding van het havengebied, waar talrijke industriële objecten (hoog en minder hoog) zijn gesitueerd. In Zeeland zijn op enige afstand reeds diverse windturbineparken aanwezig in een modern, grootschalig polderlandschap dat gedomineerd wordt door grootschalige akkers, infrastructuur, windturbines en hoogspanningtracés. De geprojecteerde windturbines in lijnopstelling aan de Kabeljauwbeek passen binnen dit grootschalige moderne zeekleilandschap. Gemeente is zodoende van mening dat de bouwhoogte niet leidt tot onevenredige belemmeringen. Verder is een anterieure overeenkomst gesloten. Daarin is een bedrag van € 75.000,- overeengekomen voor investeringen in de kwaliteiten van het landschap. De investeringen worden gedaan in diverse projecten, die zijn opgenomen in het eerder vastgestelde 'Projectboek van A naar B'. De gelden voor de kwaliteitsverbetering van het landschap zijn daarmee voldoende gelabeld en geborgd.
4. Inmiddels is een anterieure overeenkomst gesloten. Initiatiefnemer heeft een overeenkomst gesloten waaruit de compensatie blijkt. De zakelijke inhoud van deze stukken is openbaar.
5. In het Nb-wet rapport in de bijlage van de herziening wordt uitgebreid ingegaan op de soorten waarvoor de voornoemde Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, hun instandhoudingsdoelen en de mogelijke effecten van het windpark. Er vindt van deze soorten geen *uitwisseling* of *migratie* plaats tussen genoemde gebieden. De vogelsoorten waarvoor de Brabantse Wal is aangewezen als Natura 2000-gebied zijn sterk gebonden aan de biotopen in dit gebied en hebben geen relatie met het gebied Westerschelde & Saeftinghe, andersom geldt dit ook voor de aangewezen vogelsoorten van laatstgenoemde gebied. Er is derhalve geen sprake van migratie van deze soorten tussen de beide Natura 2000-gebieden. De belangrijkste rust- en foerageergebieden en vliegroutes van vogels uit genoemde Natura 2000-gebieden liggen buiten de invloedssfeer van het windpark (zie paragraaf 3.2.3 en 3.2.4 van het Nb-wet rapport). Er is daarom ook met zekerheid geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van vogels waarvoor deze Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.
6. De windturbines van windpark Kabeljauwbeek worden niet geplaatst *binnen* de grenzen van de EHS. Effecten in de vorm van ruimtebeslag zijn uitgesloten. Externe werking is niet van toepassing voor de EHS. De nabijgelegen EHS gebieden kennen ook geen specifieke doelen voor vogels of vleermuizen.
7. De gegevens waarnaar Namiro verwijst, zijn uit 1994 en 1999. Wij sluiten echter niet uit dat de gierzwaluw nog steeds in de Nieuwe Zuidpolder broedt. De gierzwaluw is een gebouwbewonende soort. Er worden ten behoeve van de aanleg van het windpark geen gebouwen gesloopt, zodat met zekerheid geen sprake is van aantasting van de jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw. Ook is er in de gebruiksfase van het windpark geen noemenswaardige afname van het functionele leefgebied rond de eventuele nesten, omdat de gierzwaluw een grote actieradius heeft (tientallen kilometers) en niet verstoringsgevoelig is voor windturbines.
8. Op pagina 29 van het Ff-wet rapport is voorgerekend dat eventuele verstoring door de windturbines maximaal een 0,5% van het functionele leefgebied van de broedende buizerds bedraagt. Het is daarmee naar onze mening uitgesloten dat de functionaliteit van het territorium wordt aangetast.

Buizerds gebruiken allerlei zitplaatsen om vanaf te jagen, inclusief weidepaaltjes, hoogspanningsmasten, bomen, struiken etc. Dit soort biotopen komt juist weinig voor in de directe omgeving van de windturbines ten opzichte van elders binnen het bewuste leefgebied. De stelling van Namiro ten aanzien van 'hot spots' snijdt daarom geen hout.

9. Op pagina 30 van het Ff-wet rapport wordt toegelicht waarom er minder slachtoffers zullen vallen dan in een aantal genoemde referentieparken waarvoor slachtofferaantallen bekend zijn. Dit heeft vooral te maken met de relatief grote hoeveelheid *achtergrondverlichting* en het lagere *aanbod* aan vogels ten opzichte van de referentieparken. Het laatste is gebaseerd op de informatie over voorkomen, verspreiding en vliegbewegingen van vogels die uitgebreid is gedocumenteerd in o.a. het Nb-wet rapport en andere bronnen (waarnaar wordt verwezen). Hoewel op jaarbasis in totaal in ordegrootte maximaal 50 slachtoffers onder vogels kunnen vallen in het gehele windpark, betreft dit een groot aantal soorten. Het betreft vooral algemene zangvogels op seizoenstrek en in beperkte mate lokaal aanwezige meeuwen en overwinterende eenden. Dit leidt voor alle betrokken soorten tot een additionele sterfte van minder dan een exemplaar per soort op jaarbasis in het gehele windpark, oftewel incidentele niet voorzienbare sterfte, waarvoor een Ff-wet ontheffing niet nodig is.
10. Dit is correct, er is dan ook ontheffing aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland met betrekking tot vleermuizen.
11. In vergelijkbare situaties voor andere windparken in Nederland (bijv. Noordoostpolder) is ontheffing verleend door het toepassen van deze mitigerende maatregel (stilstand van de windturbine). Gezien de eerdere verleende ontheffingen voor andere windparken die deze mitigerende maatregel hebben toegepast is het de verwachting dat ook deze ontheffing verleent zal worden. De afweging voor het al dan niet afgeven van de ontheffing ligt bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
12. Het onderzoeksrapport "Een windplan voor Vlaanderen" is een studie geweest van de Universiteit van Brussel van (waarschijnlijk) eind jaren negentig van de vorige eeuw, in opdracht van het Vlaams Gewest. Hierin zijn aanbevelingen opgenomen hoe het Vlaams Gewest tot aanwijzing van zogenaamde inplaatsingsgebieden voor windturbines kan komen en welke criteria zij daarbij kan hanteren. De subtitel van het rapport geeft dit ook aan: "Een onderzoek naar mogelijke locaties voor windturbines". Het actueel Vlaamse beleid voor de plaatsing van windturbines is opgenomen in de Omzendbrief RO/2014/02: "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines" van 25 april 2014 (http://www2.vlaanderen.be/ruimtelijk/wetgeving/omzendbrieven/docs/ozb_2014_02_wts.pdf). In deze omzendbrief (of circulaire) zijn richtlijnen opgenomen, gebaseerd op wetgeving, waar de provincies en gemeenten in Vlaanderen rekening mee moeten houden bij de plaatsing van windturbines of het formuleren van beleid hiervoor. In deze omzendbrief worden o.a. industrieterreinen en de directe nabijheid daarvan (o.a. het Antwerps Haventerrein) en grootschalige infrastructuurlijnen (bijv. het Rijn-Scheldekanaal) aangeduid als geschikte locaties voor de plaatsing van turbines. In de directe nabijheid van de 5 windturbines langs de Kabeljauwbeek liggen geen gebieden die deel uitmaken van het Vlaams Ecologisch Netwerk, welke eventueel beperkingen op zouden kunnen leggen aan de plaatsing van windturbines in de nabije omgeving. Er is dus geen sprake van een bufferzone op de locatie van het Windpark Kabeljauwbeek (Nederlands grondgebied) om natuurgebieden, deel uitmakend van het Vlaams Ecologisch Netwerk, te beschermen.
    Op basis van de omzendbrief kunnen de provincies en steden binnen het Gewest Vlaanderen hun inplaatsingsbeleid voor windturbines opstellen. De stad Antwerpen heeft in een reactie op het vooroverlegplan Kabeljauwbeek van de gemeente Woensdrecht aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de plaatsing van windturbines langs de Kabeljauwbeek langs de Belgische grens. De provincie Antwerpen heeft geen visiedocument of passage over de inpassing van windturbines in haar Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. Op basis van het voorgaande is aanpassing van de herziening niet noodzakelijk.

Conclusie
De zienswijze leidt niet tot aanpassingen van de herziening van het bestemmingsplan.

2.5. Benegora (brief 19 augustus 2014)

Samenvatting

1. Benegora twijfelt aan de uitvoerbaarheid van het project. De locatie is niet de meest wind-gunstige en het project is economisch niet rendabel, waardoor turbines van 183 meter nodig zijn. Een belangrijk deel wordt gesubsidieerd.
2. Indiener stelt dat Het landschap wordt geschaad.
3. Indiener stelt dat Flora- en faunabelangen in het geding zijn en dat vogels worden geraakt door de rotors.
4. Verwacht wordt dat met de beoogde windturbines een precedentwerking wordt geschapen. Bestaande windturbines zullen op termijn, bij vervanging, mogelijk ook hoger mogen worden gebouwd.
5. Gevraagd wordt naar een heroverweging van het voornemen tot de planologische medewerking aan het initiatief.
6. De zienswijze van Namiro wordt als ingevoegd beschouwd.

Reactie

1. In artikel 3.1.6. van het Bro is bepaald dat in de toelichting van (een herziening van) een bestemmingsplan inzicht moet worden gegeven in de uitvoerbaarheid. Hieronder wordt mede de financiële uitvoerbaarheid verstaan. Met de initiatiefnemer is een anterieure overeenkomst afgesloten, waarin het wettelijk kostenverhaal is geregeld. Ook de kwaliteitsverbetering van het landschap en de vergoeding van eventuele planschade is in deze overeenkomst geregeld. Daarnaast zijn middels een losse overeenkomst afspraken gemaakt over de compensatie van de EHS. Hiermee is voldaan aan artikel 6.24 van de Wet ruimtelijke ordening. Dat mogelijk subsidie wordt verleend is in dit kader niet relevant. Aanpassing van de herziening is niet nodig.
2. In paragraaf 4.7 is uitvoerig ingegaan op de toetsing aan het landschap. Daaruit is niet gebleken dat sprake is van een onevenredige aantasting van het landschap. Aanpassing van de herziening van het bestemmingsplan is niet nodig.
3. Verwezen wordt naar de beantwoording van de zienswijze van Namiro (punt 9.). Aanpassing van de herziening van het bestemmingsplan is niet noodzakelijk.
4. De maximale toelaatbare hoogte van windturbines op andere locaties is afhankelijk van de specifieke kenmerken en ligging van die locaties en van de geldende wet- en regelgeving op dat moment. Er kan daarom niet worden gesteld dat het zondermeer mogelijk zal zijn om in de toekomst ook op andere locaties windturbines met een zelfde hoogte te ontwikkelen als in onderhavig project.
5. De zienswijze geeft geen aanleiding tot een heroverweging van het beoogd initiatief van Eneco.
6. Verwezen wordt naar de beantwoording van de zienswijze van Namiro.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de herziening.

2.6. Agentschap Natuur en Bos, provincie Antwerpen (brief 9 september 2014).

De brief van Agentschap voor Natuur en Bos is ingekomen buiten de termijn. Gemeente heeft echter gemeend de zienswijze uit oogpunt van zorgvuldige afweging alsnog bij de voorbereiding van de vaststelling van de herziening van het bestemmingsplan te betrekken.

Samenvatting

Het Agentschap voert een aantal zienswijzen aan tegen de effectbeoordeling voor bruine kiekendief, zoals deze door ons omschreven is in het Ff-wet rapport. Het gaat hierbij om de mogelijke effecten en de beoordeling daarvan op één broedpaar van de bruine kiekendief in het gebied 'Grensstrook' dat grenst aan het plangebied.

Reactie

Naar aanleiding van de (eind)concepten van de Nb-wet en Ff-wet rapporten, heeft het Agentschap eerder in oktober 2013 en maart 2014 een advies uitgebracht aan Eneco ten aanzien van de bruine kiekendief. Naar aanleiding van dat advies is een aanvullende literatuurstudie verricht naar effecten van

windparken op kiekendieven, waarin onderzoeken uit Duitsland, Engeland, Spanje en USA zijn betrokken (zie referenties in het Ff-wet rapport op pagina 32). De resultaten van de literatuurstudie zijn verwerkt in de eindversies van het Ff-wet rapport en Nbwet rapport in april 2014. De conclusie uit al deze onderzoeken is eenduidig: kiekendieven zijn in het broedseizoen weinig verstoringsgevoelig voor windturbines en worden zelden aanvaringsslachtoffer. Op basis van de onderzoeksgegevens uit de literatuur kan worden geconcludeerd dat de door ons gehanteerde verstoringsafstand van 100 m *worst case* is en er geen aanleiding bestaat om 500 m te hanteren, zoals het Agentschap adviseert. Hetzelfde geldt ten aanzien van barrièrewerking (geen enkel bewijs voor in de literatuur; kiekendieven vliegen regelmatig en zonder hinder tussen windturbines door) en aanvaringsslachtoffers (in de onderzoeken is in het broedseizoen gemeten, waarbij ook baltsvluchten zijn meegenomen). De referentie door het Agentschap naar slachtofferonderzoek bij een windpark in Delfzijl vermeldt 1-2 slachtoffers onder bruine kiekendief in 3 jaar tijd. Dit is in dezelfde ordegrootte (<1 / jaar) als in voorliggende studie gehanteerd, waarbij het niet duidelijk is of dit om broedvogels of doortrekkers ging. Windpark Delfzijl ligt op een belangrijke trekroute van vogels, bij windpark Kabeljauwbeek is hiervan geen sprake. Aangezien er hooguit verwaarloosbare effecten van windpark Kabeljauwbeek op de bruine kiekendief optreden, is cumulatieonderzoek niet aan de orde.

Conclusie
De zienswijze geeft geen aanleiding tot het aanpassen van de herziening.

3. Zienswijzen omgevingsvergunning 13

3.1. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (Defensie) Brief 21 augustus 2014

Samenvatting
Het ministerie van Defensie begrijpt dat het te kiezen type windturbine nog niet vaststaat, maar acht het wel noodzakelijk dat in de vergunning geborgd wordt dat het type windturbine, welke initiatiefnemer uiteindelijk wenst op te richten, vooraf door haar op radarverstoring beoordeeld wordt. Dit resultaat dient acceptabel bevonden te worden. De types waarvoor reeds een beoordeling is afgegeven behoeven niet opnieuw getoetst te worden en kunnen eventueel als direct toelaatbaar in de vergunning worden opgenomen.

Reactie
In de herziening 'Windturbinepark Kabeljauwbeek', van het bestemmingsplan 'Actualisatie Buitengebied', is voorzien in een aanduiding 'vrijwaringszone – radar'. In de regels van het basisplan is reeds een bouwverbod en een afwijkingsbevoegdheid van het bouwverbod opgenomen. Voorwaarde voor afwijking van het bouwverbod is raadpleging van het ministerie van Defensie. In de voorliggende herziening Windpark Kabeljauwbeek zijn de algemene regels onverkort van toepassing verklaard (en daarmee ook de regels voor bescherming van de vrijwaringszone – radar). In de voorliggende herziening Windpark Kabeljauwbeek is zodoende reeds voorzien in een regeling.
In de vergunning op hoofdlijnen worden voorwaarden opgenomen voor het realiseren van andere typen windturbines dan getoetst, waarbij geldt dat andere dan reeds getoetste windturbines acceptabel bevonden moeten worden.

Conclusie
Aanpassing van de herziening is niet nodig. In de vergunning worden voorwaarden opgenomen voor het toestaan van andere windturbines dan getoetst.

3.2. Namiro (namens Vos en Vennoten- Advocaten, Benegora, Agentschap voor Natuur en Bos, provincie Antwerpen

Samenvatting
Verwezen wordt naar de beantwoording van de zienswijzen tegen de herziening. In de zienswijzen is niet specifieke op de omgevingsvergunning ingegaan.

Reactie
Verwezen wordt naar de beantwoording in hoofdstuk 2.

Conclusie
Aanpassing van de herziening is niet noodzakelijk.